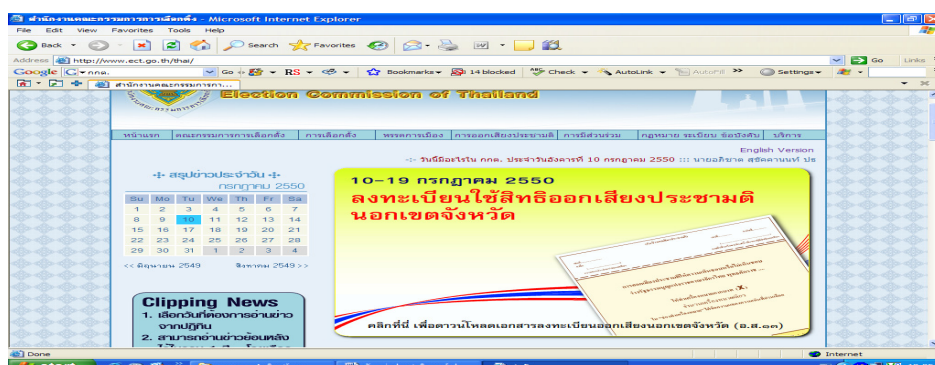

นัยแห่งประชาพิจารณ์ ประชามติ
ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์
คณะสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
(ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2550 หน้า 4)

ประเทศไทย เราเพิ่งคุ้นเคยกับคำว่า **ประชาพิจารณ์ และประชามติ** เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง จำได้ว่าสมัยอดีตนายกรัฐมนตรี คุณชวน หลีกภัย ได้มีการพูดถึงคำว่า ประชาพิจารณ์กันมาก แต่ในต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกาเขาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก คำว่า **ประชาพิจารณ์ (Public Hearing)** ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง **การฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่** เช่น เวลาจะสร้างวัด โบสถ์ โรงเรียน โรงพยาบาล หรือสถานที่สาธารณะอื่นๆ ต้องมีการนำเอาป้ายมาปักประกาศไว้ เป็นเวลาหลายเดือนก่อนจะให้ประชาชนมาลงประชามติว่า **ผ่าน หรือไม่ผ่าน** ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนนั้นไม่เห็นด้วย ก็ไม่สามารถสร้างได้ แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยก็สามารถสร้างได้ **วัดไทยในอเมริกา** ประสบปัญหาในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากวัดไทยเป็นจำนวนมาก ไปซื้อบ้านมาทำเป็นวัด เมื่อเวลาจัดงานในเทศกาลต่างๆ เช่น สงกรานต์ กลิ่น เข้าพรรษา ออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น มีประชาชนมาทำบุญกันเป็นจำนวนมาก บางวัดเปิดเครื่องขยายเสียงส่งเสียงดัง สร้างความรำคาญให้กับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ชาวบ้านที่อยู่ใกล้ๆ นั้นจึงมีการร้องเรียนไปที่มณฑล (County) และบางวัดก็ถูกฟ้องร้องขึ้นโรงขึ้นศาลแพคดีไปก็มี ชนคดีไปก็มี แล้วแต่สถานการณ์ และบางวัดเมื่อทราบปัญหาอย่างนี้ จึงลงทุนไปซื้อโบสถ์คริสต์ โรงเรียน สถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นต้น ที่ผ่านการทำประชาพิจารณ์มาแล้ว และประกาศขาย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายในเรื่องเหล่านี้เข้มงวดมาก **บ้านซึ่งใช้เป็นอยู่อาศัยหลักบนอน คุณจะนำเอาไปทำธุรกิจหรือประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้** ตรงข้ามกับประเทศไทยเราใครผ่านไปหมู่บ้านไหน ไม่ว่าจะป็นทาวน์เฮ้าส์หรือบ้านจัดสรร มีการนำเอาบ้านมาทำเป็นร้านขายของ มาตั้งเป็นบริษัท ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นั่นเป็นเพราะว่ากฎหมายบ้านเราไม่เข้มงวดเท่าที่ควร มาดูอีกเรื่องหนึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยเราเมื่อวันที 2 กรกฎาคม พ.ศ.2550 ที่ผ่านมานี้ ได้ดูรายการข่าวทางโทรทัศน์ พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันทะ) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฏ์ นายปราโมทย์ ไหม้กลัด อดีต ส.ว. กรุงเทพฯ และคุณหญิงโสมศรี กำภู ณ อยุธยา ภริยา ม.ล.ชูชาติ กำภู ณ อยุธยา อดีตอธิบดีกรมชลประทาน ได้ยื่นหนังสือถึง พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ผ่านนายจิรายุ นันท์ธรรพร ผู้อำนวยกการส่วนประสานมวลชนและประเมินผล ศูนย์บริการประชาชน สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อคัดค้านการใช้พื้นที่สนามกอล์ฟกรมชลประทาน และโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ เพื่อก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่ ระบุว่า **พื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสม มีการใช้ประโยชน์จากหลายหน่วยงาน มีชุมชนอาศัยอยู่โดยรอบ ควรเห็นความเดือดร้อนของประชาชนด้วย หลวงพ่อบุญญานันทยังกล่าวอีกว่า สนามกอล์ฟและโรงเรียนคับแคบ ในขณะที่ต้องมีการก่อสร้างรัฐสภาใหญ่โต และยังเป็นภาระบกรบเด็ก การมูบมิบทำไม่ใช่ประชาธิปไตย ประชาธิปไตยต้องเปิดเผย มีการประชุมชาวบ้านแล้วฟังเสียงว่าพอใจหรือไม่ แต่ไม่มีการประชุมเลย ตรงนี้ความหมายก็คือ ควรฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน หรือทำประชาพิจารณ์นั่นเอง**

สำหรับอีกคำหนึ่งคือคำว่า **ประชามติ** (Plebiscite) ตามพจนานุกรมฉบับเดียวกัน หมายถึง **มติของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศที่แสดงออกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่ง หรือมติของประชาชนที่รัฐให้สิทธิออกเสียงลงคะแนนรับรองกฎหมายสำคัญที่ได้ผ่านสภานิติบัญญัติแล้ว หรือให้ตัดสินในปัญหาสำคัญในการบริหารประเทศ** สบโอกาสกับประเทศไทยกำลังประชาสัมพันธให้ประชาชนคนไทยทั่วประเทศไปออกเสียงลงประชามติ ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 โดยให้ประชาชนที่อยู่ “นอกเขตจังหวัด” สามารถไปลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงประชามติได้ ในระหว่างวันที่ 10-19 กรกฎาคม พ.ศ.2550 โดยให้เตรียมเอกสารต่างๆ คือ (1) แบบฟอร์มการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเขตจังหวัด, หนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง, สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน, ของเปล่าติดแสตมป์ จำนวนของถึงตัวท่านเอง, (2) ยื่นเอกสารขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเขตจังหวัดได้ที่อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลที่ท่านอาศัยอยู่ด้วยตนเองหรือมอบผู้อื่นแทน นับเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์ของการเมืองไทย หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ซึ่งมีคู่กับประเทศไทยมานานกว่า 600 ปี ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั่วประเทศไปลงประชามติว่า “เห็นชอบ หรือ ไม่เห็นชอบ” กับการรับร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 ท่ามกลางความวิตกกังวลของหลายฝ่ายว่า การลงประชามติครั้งนี้อาจไม่ผ่าน ในขณะที่ทาง กกต. ตั้งเป้าประชามติครั้งนี้ไว้ที่ 50% ซึ่งคาดว่าจะรู้ผลในเวลาประมาณ 3 ชมของวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 เหตุผลหลายประการที่สื่อเค้าให้เกิดความวิตกกังวล ดังต่อไปนี้ คือ

ประการที่หนึ่ง คือ การบรรจุคำว่า “**พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ**” ไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพ.ศ.2550 ซึ่งหากไม่สำเร็จตามข้อร้องขอ เครือข่ายพระสงฆ์และชาวพุทธทั่วประเทศไทย จะไม่ยอมลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญ โดยอ้างว่า ในประเทศไทยมีประชาชนนับถือพระพุทธศาสนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.2 % ควรให้ความสำคัญกับคนส่วนใหญ่ ตรงนี้ อย่าลืมว่า เครือข่ายพระสงฆ์ทั่วประเทศมีเครือข่ายโยงใยสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนาทั่วประเทศ โดยเฉพาะเครือข่ายมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งมีสาขที่ตั้งอยู่ทั่วประเทศไทย ยิ่งมีมติเป็นเอกฉันท์ของพระเถระผู้ใหญ่จากมหาเถรสมาคมให้ความเห็นชอบในเรื่องนี้ด้วยแล้ว ดูเหมือนจะเพิ่มพลังในการไม่รับร่างเป็นไปได้อีกที่เดียว

ประการที่สอง คือ เครือข่ายกลุ่มพีทีวี หรือบางคนสงเคราะห์เข้ากับกลุ่มอำนาจเก่าของพรรคไทยรักไทยนั่นเอง กลุ่มนี้ เห็นภาพและเสียงผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์อยู่ทุกวัน โดยเขาอ้างว่า เฉพาะสมาชิกของพรรคไทยรักไทยที่มีอยู่ทั่วประเทศประมาณ 16 ล้านคน ซึ่งหากเขามีการรณรงค์ปราศรัยอยู่เช่นนี้ต่อไปทั่วประเทศจนถึงวันลงประชามติ 19 สิงหาคม 2550 ย่อมมีส่วนทำให้การไม่ยอมรับร่างเป็นไปได้

ประการที่สาม คือ กลุ่มประชาชนที่ยังไม่เข้าใจในรัฐธรรมนูญ จากการสำรวจความเข้าใจของประชาชนในภูมิภาคที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่จัดทำโดยศูนย์ประชามติ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในการทำประชามติในขณะเดียวกันประชาชนร้อยละ 51.3 เข้าใจความหมายของคำว่าประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง โดยในภาคใต้และภาคตะวันออกเข้าใจมากกว่าคนในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับคำว่าประชามติ มีผู้เข้าใจความหมายถูกต้องเพียงร้อยละ 38.2 เข้าใจผิดถึงร้อยละ 61.6 และผู้หญิงเข้าใจผิดมากกว่าผู้ชาย และยังมีร้อยละ 65.8 ยังไม่เข้าใจว่าประชาธิปไตยและประชามติเกี่ยวข้องกับกระบวนการการเมืองอย่างไร

ข้อสังเกตคือว่า ข้อความที่ปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นถ้อยคำของบุคคลผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมายช่วยกันเขียนขึ้นมา ซึ่งเป็นถ้อยคำที่เข้าใจเฉพาะคนที่ร่ำเรียนมาทางด้านกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ แม้แต่คนที่มีความรู้แต่เรียนด้านศาสตร์อื่นมาอ่านแล้วก็ยังคงมาตีความกันซ้ำแล้วซ้ำอีก ประสาอะไรกับชาวบ้านตาสีตาสีซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายและศัพท์ทางด้านกฎหมายจะเข้าใจในร่างรัฐธรรมนูญได้ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบในแต่ละมาตราของบทรับธรรมนูญยังทำไม่ได้ทั่วถึง เคยเห็นหนังสือพิมพ์บางฉบับลงร่างรัฐธรรมนูญเต็มหน้าหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ ตัวหนังสือเรียงยาวเหยียดติดกันไปหมด ถามว่ามีที่คนที่น่าสนใจ และอ่านจนจบครบถ้วนทุกหัวข้อมาตรา มาถึงเวลานี้ทางรัฐบาลต้องตรึกคิดหนักแล้วว่า จะหาแนวทางใด เพื่อให้ประชาชนยอมรับร่างประชามติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อให้คุ้มค่างบประมาณที่เสียไป กล่าวกันว่าประมาณ 2,000 - 4,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินไม่ใช่น้อย ดังนั้น จึงเห็นว่า รัฐบาลควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจถึงคำว่า **ประชาธิปไตย** และ**ประชามติ** ในการรับร่างรัฐธรรมนูญอย่างโดยเร็วที่สุด.

